

Home>Gerechtelijke procedures>Civiele zaken>In welk land is de rechtbank bevoegd?

In welk land is de rechtbank bevoegd?

Slowakije

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

In beginsel zijn de gewone rechtbanken bevoegd voor burgerlijke zaken in eerste aanleg, wat in de meeste gevallen betekent dat de districtsrechtbank (*okresný súd*) (artikel 12 van het wetboek van accusatoire burgerlijke rechtsvordering (*Civilný sporový poriadok*, CSP)) en in uitzonderlijke gevallen de regionale rechtbank (*krajský súd*) (artikel 31, CSP) bevoegd is. In bepaalde gevallen moet men zich tot een gespecialiseerde rechtbank wenden (zie het antwoord op vraag nr. 3).

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

Onder materiële bevoegdheid wordt doorgaans verstaan de aan verschillende soorten rechtbanken toegewezen bevoegdheid om in eerste aanleg uitspraak te doen. Dat betekent dat het gaat om de vraag of een districtsrechtbank of een regionale rechtbank al dan niet over een zaak dient te beslissen als de rechtbank van eerste aanleg. Over het algemeen zijn districtsrechtbanken bevoegd om burgerlijke zaken in eerste aanleg te behandelen (artikel 12, CSP). In bepaalde zaken, die in de wet zijn gespecificeerd, zijn het regionale rechtbanken die in eerste aanleg uitspraak doen (artikel 31, CSP). Het basiscriterium voor het bepalen van de bevoegdheid van een rechtbank is de aard van de zaak.

De basis van de gerechtelijke procedure zijn zittingen voor rechtbanken van eerste aanleg. Elke zaak moet eerst door een rechtbank van eerste aanleg worden behandeld. De omstandigheden op het moment waarop de procedure van start gaat, d.w.z. op de dag waarop de vordering of het verzoek bij de rechtbank aankomt, zijn doorslaggevend voor de bepaling van de materiële bevoegdheid. Een wijziging van de omstandigheden in de loop van een procedure heeft geen gevolgen voor de reeds vastgestelde materiële bevoegdheid.

Het bestaan van materiële bevoegdheid is een van de fundamentele procedurele voorwaarden voor de rechtbank. Een rechtbank beoordeelt ambtshalve of aan deze voorwaarde is voldaan in alle fasen van de procedure en in elke aanleg, zodat er geen bezwaar hoeft te worden gemaakt in verband met materiële onbevoegdheid. Als een rechtbank van oordeel is dat ze niet materieel bevoegd is, is ze verplicht de zaak te verwijzen naar een andere rechtbank die wel materieel bevoegd is. De rechtbank stelt de eiser/verzoeker hiervan in kennis. Indien de vordering/het verzoek reeds aan de verweerder is betekend, moet de rechtbank die partij er ook van in kennis stellen dat zij de zaak heeft verwezen naar een rechtbank die materieel bevoegd is. Een geschil over de materiële bevoegdheid kan alleen ontstaan tussen een districtsrechtbank en een regionale rechtbank, aangezien het Hooggerechtshof (*Najvyšší súd*) geen materiële bevoegdheid kan hebben voor procedures in eerste aanleg. Een geschil over de materiële bevoegdheid tussen een districtsrechtbank en een regionale rechtbank wordt beslecht door het Hooggerechtshof, dat in beslissingen over bevoegdheid boven beide rechtbanken staat.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Het Slowaakse rechtstelsel kent drie niveaus van rechtbanken: districtsrechtbanken, regionale rechtbanken en het Hooggerechtshof. Districtsrechtbanken zijn bevoegd om burgerlijke zaken in eerste aanleg te behandelen (artikel 12, CSP). Regionale rechtbanken zijn bevoegd in tweede aanleg, wat betekent dat beroepen tegen beslissingen van districtsrechtbanken altijd door regionale rechtbanken worden behandeld. Een uitzondering hierop vormen geschillen die voortvloeien uit abstracte toetsing in consumentenzaken, wanneer regionale rechtbanken (de regionale rechtbank van Bratislava, de regionale rechtbank van Banská Bystrica en de regionale rechtbank van Košice) in hun districten beslissen als rechtbanken van eerste aanleg (artikel 31, CSP).

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

De territoriale bevoegdheid wordt geregeld in het wetboek van accusatoire burgerlijke rechtsvordering (*Civilný mimosporový poriadok*, CMP). Bepalingen inzake territoriale bevoegdheid bepalen welke rechtbank van eerste aanleg, d.w.z. welke specifieke rechtbank, van alle rechtbanken die materieel bevoegd zijn, een zaak moet behandelen en beslechten. In de toepasselijke rechtsregel wordt een onderscheid gemaakt tussen algemene territoriale bevoegdheid en specifieke territoriale bevoegdheid. Bij het bepalen van de territoriale bevoegdheid van een rechtbank heeft de specifieke territoriale bevoegdheid voorrang. Als de bevoegdheid niet volgens deze methode wordt bepaald, is de algemene territoriale bevoegdheid van toepassing. Territoriale bevoegdheid kan ook optioneel (alternatief/facultatief) of exclusief zijn. Als de territoriale bevoegdheid facultatief is, kan de eiser kiezen of hij zich wendt tot de gewone rechtbank van de verweerder dan wel tot een andere rechtbank die in het CSP is vermeld. Als de territoriale bevoegdheid exclusief is, worden gevallen opgesomd waarin een andere rechtbank dan de gewone rechtbank van de verweerder territoriaal bevoegd is. Dat betekent dat een bepaalde rechtbank bevoegd zal zijn ongeacht of een andere rechtbank de gewone rechtbank van de verweerder is en ongeacht de mogelijkheid om in de betrokken zaak naar eigen goeddunken een rechtbank te kiezen.

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Accusatoire zaken

Volgens de bepalingen van het CSP zal de gewone rechtbank van de verweerder altijd territoriaal bevoegd zijn, tenzij anders is bepaald (artikel 13, CSP). De gewone rechtbank van een natuurlijke persoon is de rechtbank van het district waarin de natuurlijke persoon zijn vaste woonplaats heeft (artikel 14, CSP). De gewone rechtbank van een rechtspersoon is de rechtbank van het district waarin de rechtspersoon zijn statutaire zetel heeft (artikel 15, lid 1, CSP). De gewone rechtbank van een buitenlandse rechtspersoon is de rechtbank van het district waarin de buitenlandse rechtspersoon zijn bijkantoor/filiaal in Slowakije heeft (artikel 15, lid 2, CSP).

Indien een gewone rechtbank niet aldus kan worden aangewezen, is de gewone rechtbank de rechtbank van het district waarin de natuurlijke persoon of rechtspersoon zijn laatste vaste verblijfplaats respectievelijk statutaire zetel in Slowakije had; als er geen dergelijke rechtbank is, is de rechtbank van het district waarin de persoon bezittingen heeft bevoegd (artikel 16, CSP).

De gewone rechtbank van de staat is de rechtbank van het district waarin zich een feit heeft voorgedaan dat aanleiding heeft gegeven tot de vordering (artikel 17, CSP).

Inquisitoire zaken

In inquisitoire zaken (artikel 3, CMP) is een door de wet aangewezen rechtbank territoriaal bevoegd. Als de territoriale bevoegdheid niet aldus kan worden bepaald, is de rechtbank die de gewone rechtbank van de eiser is territoriaal bevoegd.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Alternatieve bevoegdheid (naar keuze gekozen bevoegdheid) houdt in dat de eiser het recht heeft om in plaats van de gewone rechtbank van de verweerder een rechtbank te kiezen die bevoegd is op grond van artikel 19, CSP. Naast de algemene rechtbank van de verweerder ligt de territoriale bevoegdheid ook bij een rechtbank van het district waarin:

- a) de plaats van tewerkstelling van de verweerder zich bevindt, overeenkomstig zijn arbeidsovereenkomst;
- b) zich een omstandigheid heeft voorgedaan die aanleiding geeft tot een schadeclaim;
- c) het bijkantoor/filiaal van een rechtspersoon van de verweerder is gevestigd, indien het geschil verband houdt met dat bijkantoor/filiaal;
- d) de eiser die een consument is zijn vaste woonplaats heeft, indien het geschil een consumentengeschil is of indien de procedure betrekking heeft op een geschil in verband met arbitrage in consumentenzaken;
- e) de eiser zijn vaste woonplaats of statutaire zetel of, in het geval van een buitenlandse rechtspersoon, zijn organisatorische eenheid heeft, in het geval van een discriminatiegeschil.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Exclusieve bevoegdheid in **accusatoire zaken** houdt in dat de eiser verplicht is om in plaats van de gewone rechtbank van de verweerder de rechtbank te kiezen die krachtens artikel 20 van het CSP bevoegd is. Dit betekent dat in de volgende gevallen de territoriale bevoegdheid voor de behandeling van een procedure ligt bij de rechtbank:

- a) van het district waarin het onroerend goed gelegen is, in een geschil betreffende een zakelijk recht op onroerend goed;
- b) van het district waarin een erfrechtprocedure wordt gevoerd, in een geschil dat verband houdt met een erfrechtprocedure;
- c) waar een tenuitvoerleggingsprocedure loopt, indien het geschil is veroorzaakt door de bijzondere aard van de procedure;
- d) waar een faillissements- of herstructureringsprocedure loopt, indien het geschil is veroorzaakt door de bijzondere aard van de procedure, met uitzondering van procedures die betrekking hebben op de verdeling van ondeelbare huwelijksgoederen;
- e) in het district waar de plaats van arbitrage is gelegen, indien de procedure betrekking heeft op geschillen betreffende een arbitrageprocedure, met uitzondering van arbitrage in consumentenzaken; indien de plaats van arbitrage zich buiten Slowakije bevindt, is de rechtbank van het district waarin de verweerder zijn vaste woonplaats of, in het geval van een buitenlandse rechtspersoon, zijn statutaire zetel of organisatorische eenheid heeft bevoegd om de zaak te behandelen; als de verweerder zijn vaste woonplaats of, in het geval van een buitenlandse rechtspersoon, zijn statutaire zetel of organisatorische eenheid niet in Slowakije heeft, is de rechtbank van de plaats waar de eiser zijn vaste woonplaats of, in het geval van een buitenlandse rechtspersoon, zijn statutaire zetel of organisatorische eenheid heeft bevoegd om de zaak te behandelen.

Exclusieve bevoegdheid in **inquisitoire zaken** houdt in dat in plaats van de gewone rechtbank de volgende rechtbank bevoegd is:

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **echtscheiding van een echtpaar** ligt bij de rechtbank van het district waarin het echtpaar zijn laatste gezamenlijke woonplaats had, mits ten minste één echtgenoot nog steeds in dat district woont. Anders is de gewone rechtbank van de echtgenoot die de vordering niet heeft ingediend territoriaal bevoegd. Als de bevoegde rechtbank niet op deze wijze kan worden vastgesteld, is de gewone rechtbank van de eiser bevoegd (artikel 92, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **vaststelling van de ongeldigheid of nietigheid van een huwelijk** ligt bij de rechtbank van het district waarin het echtpaar zijn laatste gezamenlijke woonplaats had, mits ten minste één echtgenoot nog steeds in dat district woont. Anders is de gewone rechtbank van de echtgenoot die de vordering niet heeft ingediend territoriaal bevoegd. Als de bevoegde rechtbank niet op deze wijze kan worden vastgesteld, is de gewone rechtbank van een van de echtgenoten bevoegd (artikel 101, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **rechtsbescherming van minderjarigen** ligt bij de rechtbank van het district waarin de minderjarige zijn woonplaats heeft, bepaald met instemming van zijn ouders of op een andere wijze overeenkomstig de wet aan het begin van de procedure (artikel 112, lid 1, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende **adoptie** ligt bij de rechtbank van het district waarin het kind zijn woonplaats heeft, bepaald met instemming van zijn ouders of op een andere wijze overeenkomstig de wet aan het begin van de procedure. Als er geen dergelijke rechtbank is, is de rechtbank van het district waarin het kind woont bevoegd om de zaak te behandelen (artikel 136, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **bevoegdheid tot het instellen van rechtsvorderingen** ligt bij de rechtbank van het district waarin de persoon over wiens hoedanigheid het gaat zijn woonplaats heeft (artikel 232, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **toelaatbaarheid van iemands opname en vasthouding in een medische faciliteit** ligt bij de rechtbank van het district waarin de medische faciliteit is gelegen (artikel 252, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **aanstelling van een voogd** ligt bij de rechtbank van het district waarin de betrokkene zijn woonplaats of, als er geen dergelijke rechtbank is, zijn bezittingen heeft (artikel 273, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende een **overlijdensverklaring** ligt bij de gewone rechtbank van de persoon die moet worden doodverklaard (artikel 220, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende een **erfenis** ligt bij de rechtbank van het district waarin:

- a) de erflater op het tijdstip van zijn overlijden zijn vaste woonplaats had;
- b) de bezittingen van de erflater zich bevinden, tenzij de bevoegdheid wordt bepaald overeenkomstig punt a);
- c) de erflater is overleden, tenzij de bevoegdheid wordt bepaald overeenkomstig punt a) of b) (artikel 158, CMP).

In latere erfrechtprocedures is de rechtbank die de erfrechtprocedure heeft afgesloten territoriaal bevoegd (artikel 159, CMP).

Indien een vordering van een minderjarige die erfgenaam is door een rechtbank moet worden goedgekeurd in het kader van een erfrechtprocedure, is de rechtbank waarbij de erfrechtprocedure aanhangig is bevoegd om de rechtsvordering goed te keuren (artikel 160, lid 1, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende **notariële bewaring** ligt bij de rechtbank van het district waarin de notaris die het geld, de voorwerpen of de effecten in bewaring heeft, zijn statutaire zetel heeft (artikel 334, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **gerechtelijke vervanging van een zoekgeraakt effect dat door een bank of filiaal van een buitenlandse bank is uitgegeven**, ligt bij de rechtbank van het district waarin de bank of het filiaal van een buitenlandse bank zijn statutaire zetel heeft.

Anders zal de gewone rechtbank van de eiser bevoegd zijn in procedures betreffende de gerechtelijke vervanging van een stuk. Als de gewone rechtbank van de eiser niet in Slowakije is gelegen, is de rechtbank van het district waarin de plaats van betaling is gelegen bevoegd (artikel 311, CMP).

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Nee.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

De bevoegdheid van gespecialiseerde rechtbanken is geregeld in de artikelen 22 tot en met 33 van het CMP; er zijn met name gespecialiseerde rechtbanken die bevoegd zijn voor:

- a) procedures betreffende wissels en cheques;

- b) arbeidsgeschillen;
- c) faillissements- en herstructureringsprocedures;
- d) geschillen in verband met industriële eigendom;
- e) geschillen in verband met oneerlijke concurrentie en geschillen over auteursrechten;
- f) geschillen die voortvloeien uit economische concurrentie;
- g) geschillen betreffende arbitrageprocedures;
- h) geschillen die voortvloeien uit beursovereenkomsten;
- i) geschillen met betrekking tot de vaststelling van de ongeldigheid van een overeenkomst, een concessieovereenkomst of een raamovereenkomst;
- j) geschillen die voortvloeien uit een abstracte toetsing van consumentenzaken;
- k) geschillen met betrekking tot vergoedingen voor nucleaire schade;
- l) in een andere EU-lidstaat gelaste bewarende maatregelen in burgerlijke zaken.

Laatste update: 22/04/2022

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.